

Gorbatxov concreta a Estrasburg la seva Casa Comuna Europea

Mikhaïl Gorbatxov és d'un dinamisme sorprenent. En política interior tira endavant la 'perestroika' o política de reformes enmig d'un oceà de dificultats econòmiques, polítiques i nacionalistes mentre en política exterior no afluixa gens ni mica.

Antoni Reig

El mes d'abril, el líder soviètic visitava la Gran Bretanya; el juny, la República Federal Alemanya i el juliol, França, on pronuncià un important discurs davant el Consell d'Europa, a Estrasburg, efectuant una nova proposta desarmamentista referent ara als míssils de curt abast o armament nuclear tàctic. També avançava alguns elements bàsics del seu projecte de casa comuna europea.

El món occidental sap perfectament que la Unió Soviètica, amb Gorbatxov o sense, no té una altra alternativa —si vol sortir de la situació d'estancament i desastre econòmic en què es troba— que colpejar sense parar amb protestes desarmamentistes i forçar l'ajuda econòmica i financera del món occidental. Tot va lligat. La recerca de solucions a la catàstrofe econòmica implica una obertura política interna i una política de distensió internacional per a obtenir les ajudes imprescindibles. Per això, Gorbatxov es passeja pels carrers de Londres, Bonn i París, perquè són les principals potències europees i les més riques.

El problema de l'armament nuclear tàctic

A la recent visita a París i Estrasburg, el líder soviètic va proposar una reducció unilateral dels míssils de curt abast, en els quals l'URSS té una apreciable superioritat sobre les potències occidentals, a canvi de l'inici de converses sobre aquesta categoria d'armaments per fixar-ne uns sostres o un calendari d'eliminació. Acordada la destrucció dels míssils d'abast mitjà i endegades les converses sobre la reducció a la meitat de les armes estratègiques o míssils de llarg abast, l'eliminació i prohibició d'armes químiques i la reducció de l'armament convencional, queda la categoria dels míssils de curt abast o armament nuclear tàctic per posar sobre la taula de converses.

Gorbatxov té pressa per negociar amb l'OTAN sobre armament nuclear tàctic.

Donat que l'URSS té una certa superioritat en armament convencional, o millor dit, en determinades categories d'aquest armament, l'OTAN, en la seva reunió cimera del passat mes de maig a Brussel·les, va decidir esperar que es produeixin acords de reducció i equilibri en les converses sobre armes convencionals abans d'iniciar converses sobre les armes nuclears tàctiques.

Aquestes són la garantia que, en cas d'un atac convencional soviètic que desbordés les defenses occidentals, els atacants serien frenats amb armes nuclears de curt abast. És la teoria vigent a l'OTAN i, per aquesta raó, no hi ha cap pressa per negociar sobre armes tàctiques. Gorbatxov, però, sí que té

pressa i per això va efectuar l'esmentada proposta per forçar les reticències de l'OTAN.

Adéu a la doctrina Brejnev

Un altre fet destacable del discurs d'Estrasburg va ser l'anunci implícit que l'anomenada *doctrina Brejnev* o *de sobirania limitada* (la pàtria del socialisme, és a dir l'URSS, té dret a intervenir fins i tot militarment en els països socialistes *germans* quan la contrarevolució amenaça el règim), esgrimida públicament quan la invasió de Txecoslovàquia el 1968, ja ha caducat. Gorbatxov, en el seu projecte encara difús de casa comuna europea, va dir que no sols exclouïa les agressions entre blocs, sinó també dins de cada aliança, entre països veïns.

Les propostes soviètiques de fer desaparèixer el teló d'acer per construir una casa comuna per a tots els europeus, siguin de l'Est o de l'Oest, comporta, per una part, una obertura econòmica i política que evidentment ha de suposar una important ajuda financera occidental als països de l'Est amb greus problemes econòmics, com és el cas de l'URSS, Polònia, Iugoslàvia i Romania i, per l'altra, un respecte mutu pels sistemes polítics respectius ja que en cap moment Gorbatxov s'ha declarat disposat a abandonar el socialisme, ans al contrari, parla sempre de donar-li nou alè i vigor en reconduir-lo per nous camins.

Reserves i recels

El món occidental veu amb simpatia els esforços del líder soviètic i aposta per la *perestroika*, però llevat del cas de la RFA, que ha adoptat una postura de total cooperació, la resta de potències europees, és a dir, França i la Gran Bretanya, mantenen un seguit de reserves i recels perquè no veuen clar que la *perestroika* arribi a triomfar i consolidar-se, i perquè exigeixen garanties per a les seves inversions abans de decidir-se a donar llum verda a una allau de projectes econòmics i financers. □